

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

СЕМІОТИКА МЕДІАТЕКСТУ В КОНТЕКСТІ СЕМАНТИКИ КУЛЬТУРИ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	06 "Журналістика"
Спеціальність	061 "Журналістика"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Реклама і зв'язки з громадськістю

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри управління соціальними комунікаціями	Катерина ЯРЕСЬКО
--	------------------

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри управління соціальними комунікаціями.

Протокол № 6 від 09.01.2023 р.

Розробник:

Присяник Оксана Петрівна, д. філол. н., професор кафедри управління соціальними комунікаціями

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Сучасні засоби масової інформації є потужною силою впливу на суспільну свідомість. Вони не тільки визначають світосприйняття суб'єкта масової комунікації, але в значній мірі формують дискурс і тезаурус сучасної культури. Уявлення масової аудиторії про провідні актуальні соціально-політичні процеси формуються перш за все в системі образів-символів і їх конотативних значень, що безперервно породжуються і транслюються мас-медіа. У зв'язку з цим гостро постає питання про необхідність дослідження семіотичних механізмів масової комунікації, в якому провідне місце належить аналізу медіатексту в широкому соціально-політичному і культурному контексті.

Багатостороннє вивчення медіа-комунікації в сучасному суспільстві представляється неможливим поза контекстом теорії «знакового споживання». Саме тому семіотика розширює свої межі і стає базою для дослідження медіатексту як феномена масових комунікацій. Аналіз змісту і дизайну засобів масової інформації як сукупності знакових систем дозволяє побачити внутрішню єдність усіх мовних засобів, використовуваних в публікаціях, незалежно від формату матеріалу.

Навчальна дисципліна «Семіотика медіатексту в контексті семантики культури» є вибіркоким освітнім компонентом та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеню «бакалавр» за освітньою програмою «Реклама і зв'язки з громадськістю».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетентностей щодо семіотики як наддисциплінарного гуманітарного дослідження, а також щодо застосування семіотичних методів у практиці аналізу вербального тексту.

Для досягнення мети поставлені такі основні *завдання*:

- ознайомлення з основними поняттями семіотики як науки про знаки й знакові системи;
- розуміння взаємозв'язку семіотики й лінгвістики в контексті семантики культури;
- вміння аналізувати різні види текстів з точки зору культурно-семіотичного підходу.

Об'єктом навчальної дисципліни є знакова система мовної діяльності й культури у їхній функціонально-прагматичній взаємодії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знакове втілення процесів комунікації в усіх сферах природного та соціального життя, де наявні інформаційні процеси.

У процесі навчання студенти, які навчаються за ОП «Реклама і зв'язки з громадськістю», отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
“Українська мова (за професійним спрямуванням)”	“Журналістська майстерність”
“Історія журналістики”	“Ораторське мистецтво та спічрайтинг”
“Теорія та практика медійного дискурсу”	“Корпоративна культура та корпоративні медіа”

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	
Здатність до провадження безпечної медіадіяльності	
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
Здатність бути критичним і самокритичним	
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	
Здатність спілкуватися державною мовою	
Здатність створювати медіапродукт	
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків
Здатність до провадження безпечної медіадіяльності	
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
Здатність бути критичним і самокритичним	
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	
Здатність спілкуватися державною мовою	
Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності	
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
Здатність бути критичним і самокритичним	
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	
Здатність працювати в команді	
Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності	
Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність	
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Розміщувати оперативну

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах
Здатність бути критичним і самокритичним	
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	
Здатність спілкуватися державною мовою	
Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності	
Здатність створювати медіапродукт	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО СЕМІОТИКУ

Тема 1. Предмет, задачі і місце семіотики в системі наук

- 1.1. Семіотика як гуманітарна дисципліна, як узагальнена наука про знакові системи та знакову комунікацію.
- 1.2. Типи знаків та знакових систем як предмет дослідження семіотики.
- 1.3. Історія виникнення науки (Ч. Пірс, Ф. де Соссюр, Ч. Морріс, Ю. Лотман).

Тема 2. Лінгвосеміотика і паралінгвістика

- 2.1. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
- 2.2. Основні чинники та знаряддя невербальної комунікації (гаптика, проксеміка /хронеміка, окулесіка, ольфакція і т.д.).
- 2.3. Мовна діяльність (мова/мовлення).

Тема 3. Знак та його аспекти: прагматика, семантика і синтактика (форма)

- 3.1. Теорії знаку. Сторони знаку. Інваріантні та актуальні знаки.
- 3.2. Семантика мовного і мовленнєвого знаку.
- 3.3. Форма мовного і мовленнєвого знаку.
- 3.4. Прагматика знаку у мові і мовленні.

Змістовий модуль 2 ТЕКСТ ЯК ЗНАК

Тема 4. Текст як цілісна мовленнєва одиниця, його прагматика, семантика і форма

- 4.1. Текст як мовленнєвий знак та твір як культурна функція.
- 4.2. Зв'язність тексту на когезійному та когеренційному рівнях.
- 4.3. Прагматика, семантика та форма тексту.
- 4.4. Текст, культурний контекст, інтертекстуальність.

Тема 5. Дискурсивні властивості тексту

- 5.1. Поняття дискурсу як досвідного варіанту лінгвосеміотичної діяльності.
- 5.2. Типологія дискурсів. Структура дискурсу. Основні прагмафункційні різновиди дискурсів.
- 5.3. Тексти і жанри творів (документів) в основних прагмафункційних дискурсах (побутовому, економічному, суспільно-політичному, науковому, філософському та художньому).

Тема 6. Семантика тексту

- 6.1. Значення і смисл тексту. Їх співвідношення у текстах різних дискурсних типів.
- 6.2. Імплікована та неявно експлікована інформація, фонові знання, культурний контекст.
- 6.3. Основні мовленнєві стратегії (нарація, дескрипція, деліберація, прескрипція).
- 6.4. Семантична структура текстів різного типу.

Тема 7. Семіотика тексту у політичному дискурсі

- 7.1. Типологія політичного дискурсу за ідеологічними ознаками.
- 7.2. Дискурси української політичної сфери. Жанри політичних текстів.
- 7.3. Сугестивні та маніпуляційні засоби у політичному тексті.

Тема 8. Семіотика тексту у медійному дискурсі

- 8.1. Різновиди сучасного медійного дискурсу (преса, телебачення, радіо, інтернет).
- 8.2. Організація медійного простору (власники та дистрибутори медійної інформації в Україні).
- 8.3. Жанри медійних текстів з урахуванням специфіки типу масмедіа.
- 8.4. Сугестивні та маніпуляційні засоби у публіцистичному тексті.

Тема 9. Семіотика тексту у рекламному дискурсі

- 9.1. Типологія рекламних текстів. Структура рекламного тексту.
- 9.2. Слоган та його роль у рекламному тексті.
- 9.3. Місце і роль аудіо та відеоряду у медійному рекламному тексті.
- 9.4. Сугестивні та маніпуляційні засоби у рекламному тексті.

Тема 10. Медіапростір і характерні ознаки інформаційного суспільства: інфотайммент, маніпуляція, суспільна думка

- 10.1. Основні характеристики інформаційного суспільства: віртуалізація, медіатизація, синергетизація, міфологізація.
- 10.2. Інфотайммент як поєднання інформування з розвагами.
- 10.3. Управління (явне і маніпулятивне) суспільною думкою.

Перелік практичних (семінарських), а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру (теми 1; 3-5), міні-лекції (під час практичних занять, теми 6-7; 9-10), робота в малих групах (теми 5; 9), презентації, дискусії, ділові ігри.

Застосування наведених методів дозволять досягнути таких результатів навчання як: закріплення теоретичних знань на практиці; формування здатності ухвалювати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів за дисципліною «Семіотика медіатексту в контексті семантики культури» враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати допуск до екзамену, дорівнює 35 балам);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

лекцій – робота на парі, що включає реакцію студента на лекційний матеріал у вигляді відповідей на запитання та обговорення проблемних питань за темою;

практичних занять – робота на парі, що включає обговорення лекційного матеріалу, відповіді на запитання, розгляд проблемних ситуацій у рамках теми заняття.

Під час проведення практичних занять використовуються такі форми поточного контролю як:

Презентація. Протягом семестру студенти виконують три презентації. Презентації мають максимальну оцінку у 15 балів (по 5 балів максимум за кожену);

Творче завдання. Протягом семестру студенти виконують п'ять творчих завдань. Кожне завдання потребує від студента або групи студентів креативного підходу до його виконання, можливість використання відеоконтенту, презентації тощо. Творче завдання має максимальну оцінку у 5 і 25 балів. Максимальна кількість балів, яку студенти отримують за п'ять завдань, складає 45 балів.

Самостійна робота щодо отримання компетентностей за дисципліною «Семіотика медіатексту в контексті семантики культури» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу; виконання домашніх завдань; пошук джерел для підготовки презентації та творчих завдань за заданими темами, індивідуально і у групах.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Семіотика медіатексту в контексті семантики культури» здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». Екзаменаційний білет складається з трьох завдань, два завдання по 10 балів, одне завдання - 20 балів.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Якщо сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Семіотика як гуманітарна дисципліна, як узагальнена наука про знакові системи та знакову комунікацію. 2. Типи знаків та знакових систем як предмет дослідження семіотики. 3. Історія виникнення науки (Ч. Пірс, Ф. де Соссюр, Ч. Морріс, Ю. Лотман).	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “Вербальне та невербальне спілкування”	Активна робота на заняттях	–
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Підготовка до практичного заняття	–	–
Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Вербальні та невербальні засоби комунікації. 2. Основні чинники та знаряддя невербальної комунікації (гаптика, проксеміка /хронеміка, окулесіка, ольфакція і т.д.). 3. Мовна діяльність (мова/мовлення).	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз фрагментів мовлення ”	Активна робота на заняттях	–
		Підготувати презентацію	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	–	–
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Теорії знаку. Сторони знаку. Інваріантні та актуальні знаки. 2. Семантика мовного і мовленнєвого знаку. 3. Форма мовного і мовленнєвого знаку. 4. Прагматика знаку у мові і мовленні.	Аудиторна групова робота	–
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Підготувати творче завдання	Творче завдання	5
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Текст як мовленнєвий знак та твір як культурна функція. 2. Зв'язність тексту на когезійному та когеренційному рівнях. 3. Прагматика, семантика та форма тексту. 4. Текст, культурний контекст, інтертекстуальність.	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “Когезія і когеренція як аспекти зв'язності тексту”	Активна робота на заняттях	–
		Творче завдання	Творче завдання	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Підготовка до практичного заняття, вивчення лекційного матеріалу	–	–
Підготовка творчого завдання		–	–	
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Поняття дискурсу як досвідного варіанту лінгвосеміотичної діяльності. 2. Типологія дискурсів. Структура дискурсу. Основні прагмафункційні різновиди дискурсів. 3. Тексти і жанри творів (документів) в основних прагмафункційних дискурсах (побутовому, економічному, суспільно-політичному, науковому, філософському та художньому).	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “Прагматика медійного тексту”	Активна робота на заняттях	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “Дискурсивний аналіз тексту: художній, науковий та філософський текст”	Дискусія	–
		Підготувати презентацію	Презентація	5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тему. Підготовка до практичного заняття, вивчення лекційного матеріалу	–	–	
Тема 6	Аудиторна робота			

	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Значення і смисл тексту. Їх співвідношення у текстах різних дискурсних типів. 2. Імплікована та неявно експлікована інформація, фонові знання, культурний контекст. 3. Основні мовленнєві стратегії (нарація, дескрипція, деліберація, прескрипція). 4. Семантична структура текстів різного типу.	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “ Семантичний аналіз тексту ”	Активна робота на заняттях	–
		Практичне заняття за темою “Семіотичний аналіз тексту: суспільно-політичний дискурс”	Ділова гра	–
		Творче завдання	Творче завдання	5
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Підготовка до практичного заняття, вивчення лекційного матеріалу	–	–
Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Типологія політичного дискурсу за ідеологічними ознаками. 2. Дискурси української політичної сфери. Жанри політичних текстів. 3. Сугестивні та маніпуляційні засоби у політичному тексті.	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз тексту: медійний дискурс”		
		Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз тексту: рекламний дискурс”	Ділова гра	–
	<i>Самостійна робота</i>			
		Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою	–
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Різновиди сучасного медійного дискурсу (преса, телебачення, радіо, інтернет). 2. Організація медійного простору (власники та дистрибутори медійної інформації в Україні). 3. Жанри медійних текстів з урахуванням специфіки типу масмедіа. 4. Сугестивні та маніпуляційні засоби у публіцистичному тексті.	Аудиторна групова робота	–

	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “Стилістична правка суспільно -політичного тексту”	Активна робота на заняттях	–
		Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз медійних текстів: розважальна та художня публіцистика”	Активна робота на заняттях	–
		Підготувати презентацію	Презентація	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	–	–
Тема 9	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Типологія рекламних текстів. Структура рекламного тексту. 2. Слоган та його роль у рекламному тексті. 3. Місце і роль аудіо та відеоряду у медійному рекламному тексті. 4. Сугестивні та маніпуляційні засоби у рекламному тексті.	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз медійних текстів: новинний текст”	Активна робота на заняттях	–
		Практичне заняття за темою “ Семіотичний аналіз медійних текстів: аналітична публіцистика”	Дискусія	
		Творче завдання	Творче завдання	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою темою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	–	–
Тема 10	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Основні характеристики інформаційного суспільства: віртуалізація, медіатизація, синергетизація, міфологізація. 2. Інфотайммент як поєднання інформування з розвагами. 3. Управління (явне і маніпулятивне) суспільною думкою.	Аудиторна групова робота	–
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою “ Аудіо і відеоряд у рекламі”	Активна робота на заняттях	–
		Творчий проект	Захист творчого проекту	25
Самостійна робота				

Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до екзамену	–	–
Екзамен			40
Всього			100

Рекомендована література

Основна

1. Загальне мовознавство: навч. посібник / уклад. Н. Демченко, Т.Крехно, А. Чала; Комунальний заклад « Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : ФОП Петров В. В., 2020. – 192 с.

2. Social Communications in Business Environment / Yaresko K, Ivanova I., Prosiyanuk O., Zyma O., Starkova H., Byelikova J., Sorokina H., Afanasieva O. Warsaw – Jozefow, 2022. 296 p.

Додаткова

3. Більченко Є. В. Структура сучасної культурології: семіотична тріада / Є.В.Більченко, Т. В. Калита // Культурологічна думка. - 2020. - № 18. - С. 55-65.

4. Голубенко Н. Категорія модальності в аспекті інтерсеміотичного перекладу: когнітивно-дискурсивний та семіотичний підходи // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. - 2021. - Т. 32(71), № 6(3). - С. 25-29.

5. Гриненко І. В. Семіотична природа соціальної реклами / І. В. Гриненко, С. М. Романчук // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. - 2020. - Т. 31(70), № 1(4). - С.121-126.

6. Красівський О. М. Роль семіотичної метафори в прозі: мультисеміотичний і системно-функційний підходи / О. М. Красівський, Ю. М. Масюкевич // Закарпатські філологічні студії. - 2021. - Вип. 20(1). - С. 72-77.

7. Максимович О. В. Семіотичні моделі комунікації: можливості застосування в контексті студій прикордоння // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. - 2020. - Вип. 44. - С. 24-32.

8. Печеранський І. П. Методологічні експлікації "семіотичного повороту" в контексті культурологічних досліджень // Питання культурології. - 2022. - Вип. 40. - С. 62-78.

9. Погребняк І. В. Семіотична теорія в літературознавстві // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. - 2018. - Т. 29(68), № 1. - С. 163-167.

10. Просяник О. П. Фердинанд де Соссюр: деміфологізація концепції: монографія. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2018. – 276 с.

11. Просяник О. П. Семіотика соціально-етичної комунікації // Південний архів. Філологічні науки: зб. наук. праць. – 2019. – Випуск LXXVIII. – С. 126-130.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Навчальна дисципліна «Семіотика медіатексту в контексті семантики культури» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4099>.

13. Семіотичний аспект аналізу тексту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1813>

14. Проблеми сучасної лінгвосеміотики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/7768913/page:15/>